

TRABZON ÜNİVERSİTESİ WHATSAPP
HATTI: 05433451061

- Mesleki ingilizceyi öğrenmek sizin yararınıza olacaktır..
- It will be in your best interest to learn professional English.
- So let's learn some terms in English and practice. O yüzden bazı terimleri ingilizce öğrenelim pratik yapalım
- Let there be ear fullness . Kulak dolgunluğu olsun

Orhan ŞENSES

Öğr. Gör.

Trabzon, Türkiye osenses@trabzon.edu.tr +90-532-4636476

2012 Yılından beri TRÜ BMYO Dış Ticaret Bölümünde Öğr. Gör. olarak çalışmakta.

Verdiği dersler:

“Dış ticarette lojistik” “Gümrük İşlemleri” “Dış Ticaret İşlemleri”, “U.A.Pazarlama”,
Mikro-Makro ekonomi” Bankacılık ve Kambiyo” “Tüketici Hakları”

DENEYİM (Toplam: 25 yıl)

2018-2021	TRABZON ÜNİVERSİTESİ	Beşikdüzü MYO	
2012-2018	K.T.Ü	Beşikdüzü MYO	
2007-2012	COMPANY MARITIME DAFRETMO (CMA-CGM) Merkez Fransa Finans Müdürü		Trabzon-Türkiye
1996-2007	LAM-LYONEL A. MAKZUME VAPUR AC. A.Ş (11 yıl) Finas müdürü • Liman operasyonları • Ön muhasebe		Trabzon, Türkiye
1993-1994	Araştırma görevlisi(8 ay)/KTÜ		Trabzon, Türkiye

EĞİTİM

1990-1994	Yüksek Lisans K.T.Ü	Trabzon, Türkiye
1982-1987	K.T.Ü. İ.İ.BF İktisat Bölümü	Trabzon, Türkiye

YETENEKLER / YETKİNLİKLER

Dil		
İngilizce		

SEMİNERLER & SERTİFİKALAR

2011	K.T.Ü. BMYO Deniz nakliyesi ve Konterner Taşımacılığı
------	--

- **DERS KODU: BDIS 1114.1**
- **DERS ADI: LİMAN YÖNETİMİ VE OPERASYONLARI**
- **COURSE CODE: BDIS 1114.1**
- **COURSE NAME: PORT MANAGEMENT AND OPERATIONS**

Öğrenciler bu adresten indirebilecek

Students will be able to download it from this address

- <https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/LOJ406U/ebook/LOJ406U-19V1S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf>

Kitabın yazarı PROF.DR. SONER ESMER'den 10/08/2022 tarihinde gelen mail

- soner.esmer@deu.edu.tr
- Orhan Bey merhaba,
- Olumlu düşünceleriniz için teşekkür ederim. Thank you for your positive thoughts
- Yeni görevinizde başarılar dilerim.
- Bu linkte İİBF/ Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi bölümü altında benim kitabıma ve diğer lojistik kitaplarına ulaşabilirsiniz:
<https://yokdersleri.yok.gov.tr/>
- Açık erişim olduğu için öğrencileriniz ile paylaşmanızda bir sakınca yoktur.
- İyi çalışmalar

BÖLÜM 1 **PART 1**

- **Liman İşletmeciliğinde
Temel Kavramlar
ve Taraflar**
- **Basic Concepts and
Parties in Port
Management**

- **Armatör:Shipowner** : gemi sahibidir. He is the owner of the ship
- **Donatan:Owner** → Genel kullanım (hukuki metinlerde tek başına bazen yetersiz kalır)
- **Vessel owner** → Daha teknik ve net ifade
- **Registered owner** → Sicilde görünen donatan
- **Disponent owner** → Geminin fiilen işletmesini üstlenen (özellikle charter durumlarında)
- **ise gemiyi işleten** gerçek ya da tüzel kişi veya kişilerdir.
- **Broker:** komisyoncu

Özet: Abstract

- **Donatan.**

- TTK madde 946 uyarınca "**donatan**, gemisini deniz ticaretinde kullanan gemi sahibine **denir.**" Buna göre donatan bir ticaret gemisi sahibi olmalı ve bunu kendi adına kazanç amacıyla işletmelidir.
- Günlük konuşma dilinde donatana, daha ziyade armatör adı verilir.
- Pursuant to Article 946 of the TCC, "**the shipowner is** the ship owner who uses his ship in **maritime trade.**"
- Accordingly, the shipper must own a merchant ship and operate it on his own behalf for profit.
- In colloquial language, the shipowner is more often called the shipowner

Liman ve Terminal Yönetimi

GİRİŞ

Port and Terminal Management

INTRODUCTION

- Denizciliğin kendine has kuralları, kendine has tahammülleri ve doğal olarak kendine has bir terminolojisi vardır.
- Bu durum denizciliğin en önemli faaliyetlerinden birisi olan liman işletmeciliğinde de benzerdir.

TEMEL KAVRAMLAR

BASIC CONCEPTS

- Limanlar bir ulaştırma alt yapısıdır.
- Ancak limanları sadece bir alt yapı olarak değerlendirmek dar bir bakış açısı olur. Limanlar daha birçok işleve sahiptir.
- Başlarda gemileri ;
- dalga,
- rüzgâr,
- akıntı
- gibi olumsuz etkilerden korunması için tasarlanan limanlar,
- günümüzde lojistik merkezler hâline gelmiştir.

- **Liman;**
- Gemilerin yanaştığı,
- yüklerin taşıma modunun (karayolu,havayolu vb)değiştirildiği ve
- yüklere lojistik hizmetlerin verildiği
- **kıyı tesisidir.**
- Bu tanımlamada limanların üç temel işlevi yer almaktadır:
- 1-gemiler için **barınak** olma
- 2-yükleri gemiden karaya ya da karadan denize **aktarma**
- 3- ve yüklere **depolama, ambalajlama** gibi lojistik hizmetleri verme .

- **THC** (TERMINAL HANDLING CHARGES)

- Limancılık sektöründe yüke verilen tüm hizmetleri kapsayan “**elleçleme**” tabiri, yaygın olarak kullanılır.
- Yük elleçleme tabiri, İngilizce aslı olan “**Cargo Handling**” kelimesinden Türkçeye kazandırılmıştır.
- Elleçleme, kelime anlamı olarak oldukça kapsamlıdır.

Elleçleme

- Yükün liman sahası içinde **gemiden alınması, gemiye yüklenmesi, depolanması** gibi liman içinde yüke verilen hizmetlerin tamamını kapsayan bir ifadedir.
- Limanlar birçok yük ve gemi tipine (**konteyner, dökme yük, sıvı yük gibi**) hizmet verir.
- **Her bir yük tipi** liman içinde ayrı bir kısımda elleçlenir. (Konteyner alanı, dökme yükalanı vb)
-
- **Bu yapılanma “bir liman içinde farklı limanlar varmış gibi”** algılanabilir. Ancak bu kısımların farklı bir ismi vardır: **Terminal**.

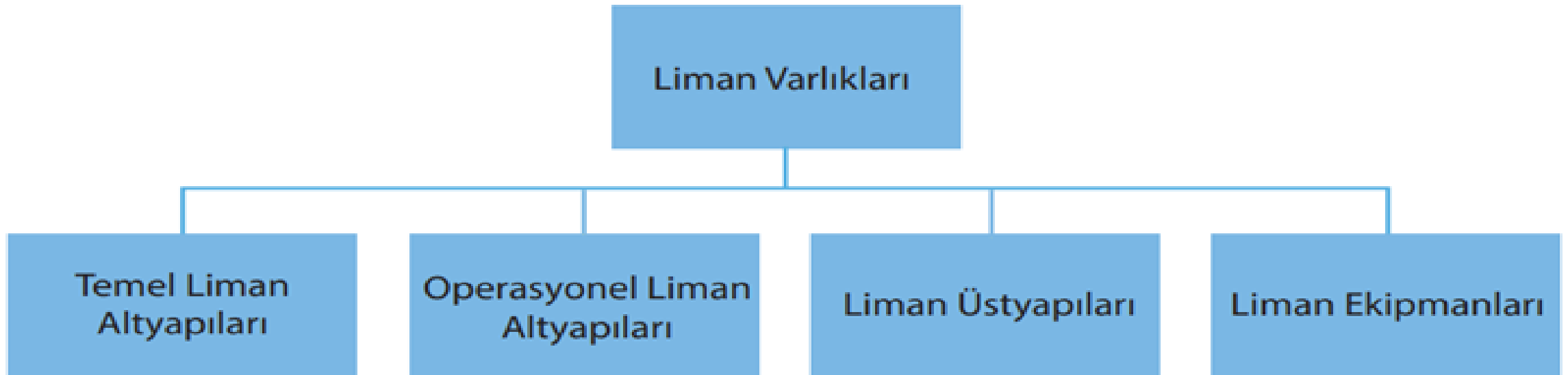
Terminal

- Tek bir yük tipinin elleçlenmesinde uzmanlaşmış **Kıyı Tesisidir.**
- BİR Kıyı Tesisine “liman” diyebilmek için,
- o tesiste en az iki farklı yük ve gemi tipine hizmet verilmesi,
- başka bir ifade ile en az iki terminalin yer alması gerekir.
- Bu durumda: örneğin ;
- sadece konteyner elleçleyen bir kıyı tesisi **“KONTEYNER TERMINALI”**,
- hem konteyner hem de sıvı dökme yük elleçleyen bir kıyı tesisi **“LİMAN”** olarak adlandırılır.

- Limanlar kendi içinde pek çok altyapı, üstyapı ve ekipmanlara sahiptir.
- Limanların inşa edilmesi ve işletilmesi için ağır sermaye yatırımları gerekir.
- Bu nedenle liman yatırımları sermaye yoğun yatırımlardır.
- - Limanların sahip olduğu fiziksel varlıklar 4 başlık altında toparlanabilir.

Limanların sahip olduğu fiziksel varlıklar 4 başlık altında toparlanabilir.

The physical assets owned by ports can be grouped under 4 headings

Şekil 1.1 Liman Varlıkları

1-TEMEL LIMAN ALTYAPILARI (liman varlıkları)

1-Basic Port Infrastructures (port assets)

- Temel liman altyapıları, ağırlıklı olarak inşaat ve kıyı mühendisliğinin çalışma alanına girer. **Bu yapılar içinde:**
 - • Yaklaşım kanalı (Deniz yolu), **Approach channel**
 - • Liman giriş ağzı, **Port entrance mouth**
 - • Limanı dalga, rüzgâr ve akıntı gibi etkilerden koruyan yapılar (Mendirek ve Dalgakıranlar), **Structures that protect the harbor from effects such as waves, wind and currents**
 - • Limanın kara ulaşım bağlantıları (Kara yolu, Demir yolu, boru hattı, tüneller gibi)
 - • İç su yolları (geri sahada uygun nehirler varsa) **Inland waterways**
- sayılabilir.

- Limanlara uğrak yapan gemilerin, limana ulaşmak için kullandığı **yaklaşım kanalları ve liman giriş ağzı**,
 - o limana uğrak yapan en büyük **geminin tam yüklü derinliği (draftı) dikkate alınarak inşa edilir.**
-
- Draft: Deniz aracının su altında kalan kısmıdır.
 - Draft: It is the underwater part of the marine vehicle

Borda:board

1.geminin dış yanlarının su yüzünde kalan bölümü.

The part of the outer sides of the ship that remains on the surface

1."Dalgalar sağ bordayı dövüyordu"

Resim 1.1 Liman Giriş:Port Entrance

- Gemiler limana “uğrak” yapar. “Uğrak” kelimesi aslı İngilizce olan “Call” kelimesinin Türkçeleştirilmiş hâlidir.
- Bu kelimenin altında gizli bir mesaj vardır:
- Gemiler limanda kalmak ya da beklemek istemezler, limana uğrayıp, yüklerini atıp ya da yükleyip limandan ayrılırlar.
- Çünkü bir gemi
- “dolu bir şekilde seyir yaptıkça” para kazanır,
- diğer türlü geminin beklemesi gemi işletmesi için bir para kaybıdır.
-

- Gemilerin liman bölgelerinde demirde beklemesi güzel bir manzara oluşturabilir ancak bilinmelidir ki;
- bu bekleme;
- 1- limanın doluluktan gemi kabul edemediği veya
- 2-limanda ya da gemide bir sorun olduğu anlamına gelir.

- Bir diğer liman temel altyapısı olan;
- **mendirekler ve dalgakıranlar** , Breakwaters and breakwaters
- genellikle yığma taş blokları ile oluşturulan suni kıyı yapılarıdır.
- **Mendireklerin** kara ile bağlantısı olurken ,
- **dalgakıranların** kara bağlantısı olmayabilir.
-
- Bu yapılar sayesinde liman içinde sakin bir su elde edilir ve böylece güvenli bir operasyon gerçekleştirilir.

Mendirek ve Dalgakıran

- Denizden gelebilecek dalga ve akıntıya karşı limanı koruyan yapılardır.

Resim 1.2 Mendirek

Türkiye'de ilk kez yüzer dalga kıran (Alanya)

Floating breakwater for the first time in Turkey

Kara ile bağlantısı olmayan dalga kıran
Breakwater with no connection to land

2-OPERASYONEL LIMAN ALTYAPILARI (liman varlıkları)

2-Operational Port Infrastructures

- Operasyonel liman altyapıları içinde:
 - Liman içi su yolları,
 - (Gemi) Manevra daireleri,
 - “Liman baseni” adı verilen, doğal ya da yapay (tarama ile oluşturulan) liman içi su alanları,
 - Rıhtım duvarları ve iskeleler,
 - Şamandıralar, fenerler gibi gemi seyir (Navigasyon) yardımcıları
- sayılabilir.

- **Bu altyapılar; These infrastructures**
- **1-limana uğrak yapan gemilerin güvenli bir şekilde liman içinde seyir ve manevra yapmaları,**
- **2- limana yanaşmaları için inşa edilir.**
- Limana giriş yapan bir gemi, liman içindeki su yollarında ilerlemekte, **rıhtım veya iskeleye yanaşmadan önce manevra dairesinde römorkörler yardımıyla en uygun pozisyonu almakta,** daha sonra iskele/rıhtıma yanaşmaktadır.
-

•İskele: Scaffolding

- Karadan denize doğru uzanan gemi yanaşma yerleridir.
- İskelenin her iki tarafına da gemi yanaşabilir.
- İskeleler genellikle kazıklar üzerine inşa edilir.

iskele. dock

Resim 1.3 Iskele

• Rıhtım: Dock

- **Kıyıya paralel** olarak inşa edilen gemi yanaşma yerleridir.
- rıhtımlar denize paralel ve kara üzerine inşa edilir.
- They are ship berths built parallel to the shore.
- Docks are built parallel to the sea and on land

rıhtım

Resim 1.4 Rıhtım

- İskeleler genellikle kazıklar üzerine inşa edilirken;
- rıhtımlar denize paralel ve kara üzerine inşa edilir.
- While scaffolds are usually built on piles;
- Docks are built parallel to the sea and on land
- Bu nedenle rıhtımlar daha sağlam yapılardır.
-
- Bu sayede gemilerin yanaşma sırasında rıhtıma ve rıhtım üzerindeki vinçlerin zemine uyguladıkları kuvvetler ile başa çıkmak kolaylaşır.
-

- Limancılıkta mecbur kalınmadıkça rıhtım yapılanması tercih edilir.
- Dock structuring is preferred unless necessary in port management
- Ancak liman sahalarının darlığından dolayı dünyada ve Türkiye’de iskele kullanımı oldukça yaygındır.
- Bu tanımlara ilave olarak rıhtımlar arasındaki su alanına **“Dok”**
- ve
- gemilerin yaslandığı (ya da bağlandığı) **kara ile bağlantısı olmayan** deniz yapılarına da **“Dolfen”**
- adı verilir.

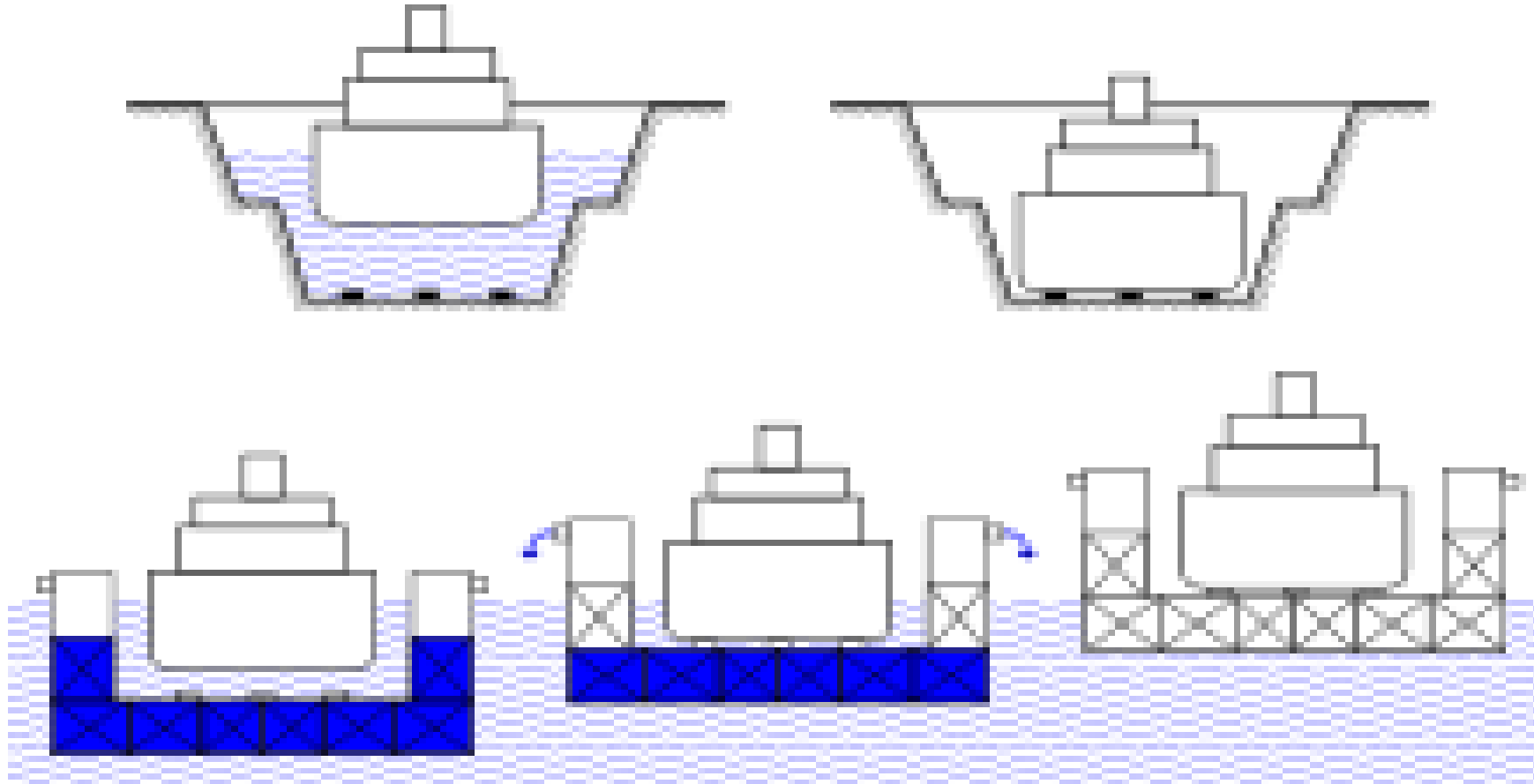
Dok:Dock

- **Dok**, gemileri kıyıya çekerek çoğunlukla su ile olan bağlantısını kesip bu sayede gemi gövdesinde **tamir yapılmasına imkân sağlayan tesislerdir.**
- Kuru olmayan dok çeşitleri de mevcuttur.
- Doklar genellikle tersanelerce işletilmektedirler.

Dok'a çekilen bir gemi

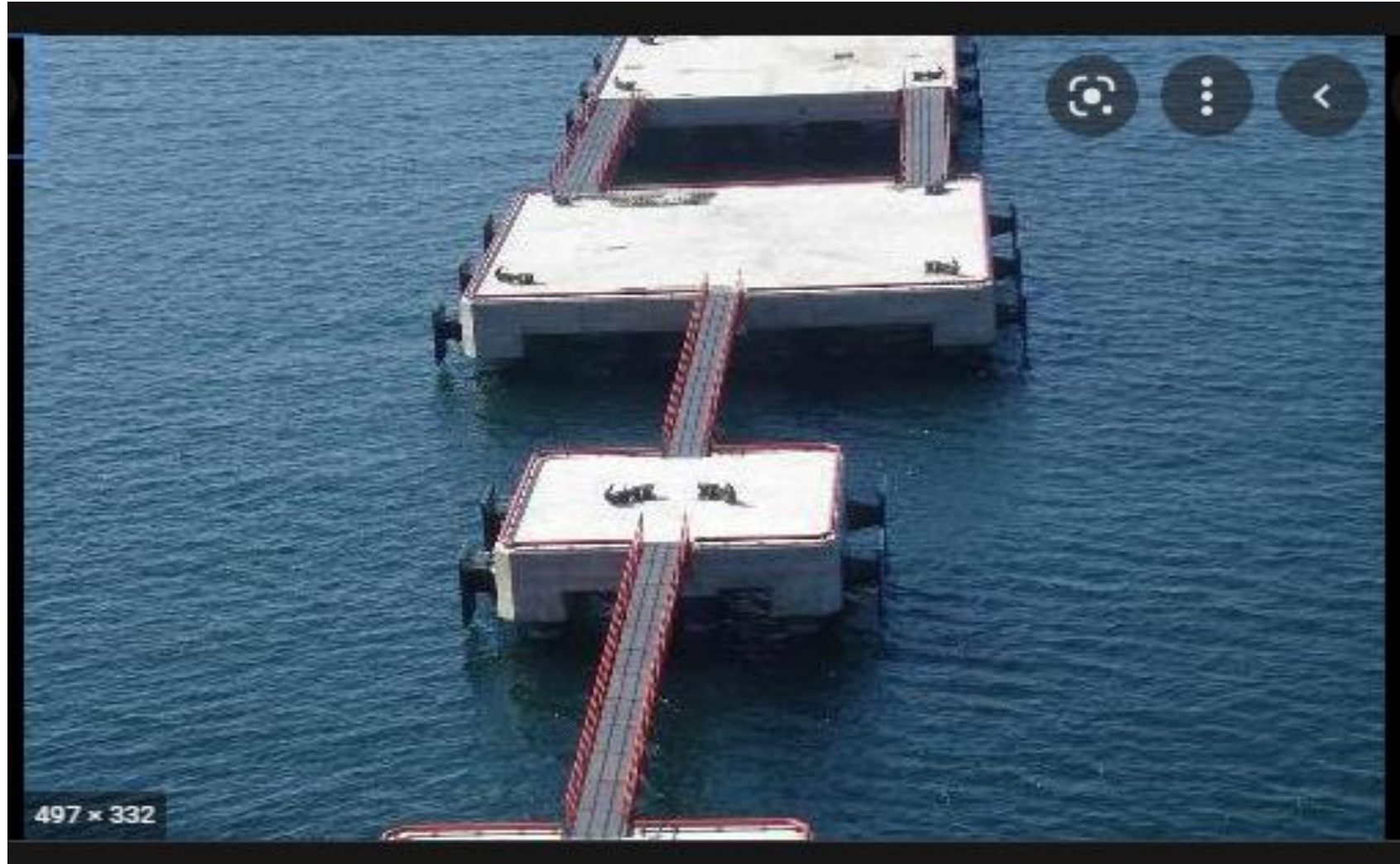
Farklı dok çeşitleri

DOLFEN: (kıyıdan bağımsız) dolphin

- Gemilerin;
- yanaşma,
- yaslanma ve bağlanmasına
- imkan veren,
- deniz yüzeyinde küçük alanlar oluşturan,
- **kıyıdan bağımsız** veya yaya/kedi yolu ile kıyıya/herhangi bir kıyı yapısına bağlanan deniz yapıları.
- Ships; docking, leaning and binding Enabling, forming small areas on the sea surface, Marine structures independent of the shore or connected to the shore/any coastal structure by pedestrian/cat path

dolfen

dolfen

3-LİMAN ÜSTYAPILARI (liman varlıkları)

3-Port Superstructures

- Liman üstyapıları içinde; Within the port superstructures
- limanın idari binaları, Administrative buildings of the port
- tahıl siloları, Grain silos
- limanın zemin kaplamaları, Floor coverings of the port
- park alanları, Parking Areas
- depolar, Warehouses
- yük istifleme alanları Load stacking areas
- tamir bakım atölyeleri repair and maintenance workshops
- sayılabilir.

Liman içinde tahıl silosu: Grain silo inside the port

Resim 1.5 Liman İçinde Yer Alan Bir Tahıl Silosu

4-LİMAN EKİPMANLARI (liman varlıkları)

4-Port Equipment

- Liman ekipmanları,

- gemilerin liman içi manevralarında kullanılan römorkörleri, Tugboats
- liman baseninin taranmasında kullanılan tarama gemilerini, Dredging vessels
- yükün elleçlenmesinde kullanılan rıhtım vinçlerini Dock cranes
- ve
- liman sahasında kullanılan ekipmanları kapsar.

Resim 1.6 Geminin Liman İçindeki Manevrasına Yardımcı Olan Bir
Römorkör

A Tugboat Assisting the Ship's Manoeuvring in the Harbor

- Ticaret gemilerinin manevra kabiliyetleri kısıtlıdır.
- Merchant ships have limited maneuverability
- Bu noktada devreye giren **römorkörler** liman içindeki manevra alanlarında gemilere hizmet veren, **oldukça güçlü itme gücüne ve yüksek manevra kabiliyetine sahip gemilerdir.**
- Römorkörleri kumanda eden pilotlar sayesinde gemiler, liman içinde güvenli bir şekilde seyir yapmakta ve iskele/rıhtımlara yanaşıp ayrılabilir.

- Römorkörlerin gemilere verdikleri bu hizmetin adı “**Römorkaj**” hizmetidir.
- The name of this service provided by tugboats to ships is "Towage" service
- Pilotaj ve palamar (gemiye bağlama) hizmeti ile birlikte verilen römorkaj hizmeti hakkında detaylı bilgi 2. Ünite de yer almaktadır.

Resim 1.7 Gemiye Limana Yanaştıran Pilotu Taşıyan Pilot Teknesi

Pilot boat carrying the pilot who docked the ship
in port

- **Liman içi su alanlarının (liman baseni),** In-port water areas (port basin),
- limana uğrak yapan gemilere düzenli bir hizmet verebilmesi için **su derinliğinin belirli bir seviyede olması ve zaman içinde daha derin inşa edilen gemileri ağırlaması için;**
- **sürekli belirli bir su derinliğinde tutulması gerekmektedir.**
-
- Liman basenini derinleştirme faaliyetine “tarama”, bu taramayı yapan gemilere ise “**tarama gemileri**” adı
- verilir.

- Liman baseninin ve manevra dairesinin tarama sıklığı, liman su zeminin kumlanma potansiyeliyle ve limana gelen gemi draftlarının (derinlik) artmasıyla ilgilidir.
- Özellikle nehir ağzına ya da yoğun dip akıntılı bölgelere inşa edilmiş limanlarda kumlanma daha sık olacağı için tarama faaliyetleri de daha sık olur.

Resim 1.8 Bir tarama gemisi: A dredging ship

Resim 1.8 Bir tarama gemisi

LİMANLARIN İŞLEVLERİ: FUNCTIONS OF PORTS

- Dünyanın $\frac{3}{4}$ 'ü denizlerle kaplıdır.
- Bu da ülkeler arası yük taşımacılığında deniz yolunu avantajlı bir hâle getirir.
- Kara bağlantısı olmayan iki ülke arasında ağır fakat düşük birim değerli bir ürün (hurda, kömür, tahıl gibi) taşımaya kalktığınızda taşıma modu olarak iki seçeneğiniz olacaktır:
 - 1-hava yolu ve
 - 2-deniz yolu.

LİMANLARIN İŞLEVLERİ

- 1-Hava yolu hızlı, oldukça özel fakat pahalı bir seçenektir.
- Özellikle aciliyeti olan, sağlıkla ilgili, çabuk bozulabilen (çiçek, gıda gibi) ya da maddi değeri yüksek olan ürünlerin taşınmasında tercih edilir.
- Sahip olduğu kapasite avantajıyla dünyadaki ticari mal taşımalarının %90 oranında deniz yolu ile taşınması, hava yolu seçeneğinin düşük oranda kullanıldığı yönünde önemli bir fikir verecektir.

- Böyle olunca **deniz yolu seçeneği oldukça cazip bir seçenek olarak karşımıza çıkar.**
- **Fakat deniz yolunda yük taşımacılığının gerçekleşmesi için olmazsa olmaz gereksinimler vardır.**
- Bunlar :
 - 1-yükün kendisi, 1-The load itself
 - 2-gemiler ve Ships
 - 3-limanlardır. Ports
- Taşınacak bir yük olmadığı sürece gemiler demirde bekleyecek, gemiler uğrak yapmadığı sürece de limanlar boş kalacaktır.

- Limanlar sadece denize kıyısı olan ülkelerin değil, dünyadaki tüm ülkelerin ticaret kapılarıdır.
- Limanlar ticareti geliştirmek için zemin hazırladıkları gibi, ticaret merkezlerinin büyümesine yardımcı olurlar.
- Çünkü **limanlar sayesinde ülkelerin U.A. pazarlara erişim kolaylaşır.**

- Limanların birçok işlevi vardır.
- Genellikle şiir, roman gibi edebî eserlerde limanların güvenli oluşuna atıf yapılır (**güvenli liman** gibi). (*Sessiz gemi şiiri ekte*)
- Bu kesinlikle doğru bir yaklaşımdır **çünkü limanların gemiler için güvenli bir sığınak olması, limanların en eski işlevidir.**
- Ancak tarih boyunca gelişen ve değişen ihtiyaç ve beklentiler sonucunda limanlar evrim geçirmiştir.
- **Bugün limanların birçok işlevinden bahsedebiliriz** (Branch, 1986):

Sessiz Gemi

- Artık demir almak günü gelmişse zamandan
- Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
- Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
- Sallanmaz o kalkışta ne mendil, ne de bir kol.
- Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
- Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,
- Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
- Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.
- Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
- Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.
- Bir çok gidenin her biri memnun ki yerinden,
- Bir çok seneler geçti; dönen yok seferinden.
- Yahya Kemal Beyatlı

Silent Ship

- If the day has come to weigh anchor,
- A ship going to the unknown departs from this port.
- He takes the road silently as if he had no passengers;
- Neither a handkerchief nor an arm shakes when he takes off.
- Those who stayed on the dock suffered from this trip,
- For days, he looks at the black horizon with moist eyes,
- Helpless hearts! What a ship this is!
- This is neither the last mourning of the Hijran life.
- In the world, the loved and loving wait in vain;
- He doesn't know that the lovers who left will not return.
- Each of the many who left is satisfied with their place,
- Many years have passed; No one returns from the expedition

- Bugün limanların birçok işlevinden bahsedebiliriz
- 1-Olumsuz hava ve deniz koşulları için **BARINAK** işlevi:
- Fırtınalarda ve olumsuz deniz koşullarında gemiler limanlara sığınır.
- 2-Yük ve yolcu **ELLEÇLEME**:

Limanlarda:

gemiden gemiye (limbo),

gemiden karaya ve

karadan gemiye yükleme-boşaltma ve

yük transfer faaliyetleri yürütülür, ayrıca yolcu hizmetleri verilir.

Yük elleçleme hizmeti limanların temel işlevidir.

- **3-Gemilere DESTEKLEYİCİ HİZMETLER verme:**
- Liman alanlarında gemilerin ;
- kumanyası, provisions,
- yedek parçaları, Spare parts
- gemi yakıtı, Ship fuel
- temiz suyu tedarik edilir. clean water is supplied
- Gemi adamları istihdam edilir. Seafarers are employed
- **4- ENDÜSTRİYEL GELİŞİM İÇİN BİR ÜS:** Liman sahalarının içinde ya da yakın bölgelerinde endüstriyel gelişim için üretim tesisleri, lojistik merkezler gibi alt yapılar bulunur.
- Üretilen yükler limanlar vasıtasıyla dünya pazarlarına ulaştırılır.

- **5-Tedarik zincirinde ULAŞTIRMA MODLARININ KESİŞİM NOKTASI olma:**
- Liman sahalarında farklı ulaştırma modlarına aktarma yapılır
- (kara yolundan deniz yoluna, deniz yolundan demir yoluna vb).
- Bu işlevlerin hepsini liman operatörünün kendisi sağlamayabilir fakat farklı işletmelerle de olsa tüm bu hizmetler liman içinde gerçekleşir.

LİMAN İŞLETMECİLİĞİNDE TARAFLAR VE KURUMLAR

PARTIES AND INSTITUTIONS IN PORT MANAGEMENT

- Limanlar hizmet üreten işletmelerdir. Liman içinde üretilen en önemli hizmet, yük elleçleme hizmetidir.
- Limanların işleyişini anlayabilmek için, liman içinde ve yakın çevresinde yer alan diğer kurum ve işletmeleri de tanımak ve işlevlerini anlamak gerekir.
- Bu noktada limanlarda verilen hizmeti tek başına değil, diğer tüm taraflarla birlikte düşünmek, liman bölgesinde üretilen hizmetleri talep edenler ile bu hizmetleri üretenler olarak iki ayrımla incelemek daha yerinde olacaktır.

- **Şekil 1.2’de** liman bölgelerinde hizmet arz ve talebini oluşturan kurum ve kuruluşlar gösterilmiştir.
- **Hizmeti talep eden** ve şeklin en solunda yer alan işletmeler “liman kullanıcıları” (limanı kullananlar) olarak da adlandırılır.
- Diğer yandan liman bölgelerinde ve yakın geri sahasında yük ve gemiler için **hizmet arzı yaratan kurum ve kuruluşlar 3 kümede toplanabilir.**
- Bu sınıflandırmada limanlar, “Ticari Hizmet Sağlayıcılar” kümesi içinde “Terminal operatörleri” adıyla yer alır.
- Şekil 1.2’de yer alan taraflar aşağıda açıklanmıştır.

Şekil 1.2 Liman Bölgelerindeki Taraflar (Esmer, 2011)

Şekil 1.2 Liman Bölgelerindeki Taraflar (Esmer, 2011)

- Kulüp Sigortası (P&I) :

- P&I (Protection and **Indemnity** –
- Koruma ve **Tazminat**) Sigortası

P&I (Protection and Indemnity – Koruma ve Tazminat)

- **Liman Hizmetlerini Talep Eden Liman Kullanıcıları:**

- **Port Users Requesting Port Services**

- 1• **Taşıtanlar ve Yükletenler: (X, M, yük alıcı ve satıcısı) Carriers and Shippers**

- Yük alıcı ve satıcılarının aralarında yaptıkları satış sözleşmesi ile yükün taşınma ihtiyacı ortaya çıkar.
- Satış sözleşmesine konu olan yük, anlaşmayla belirlenen teslim şekline göre (Incoterms. CIF, FOB gibi) taşınır.
- Deniz ticaretinde **taşıtanlar**, deniz yolu ile taşınacak yükü olan (**ihracatçı, ithalatçı, yük alıcısı, yük satıcısı** gibi) taraflardır.
-

Önemli: Important

- Taşıtanlar ve yükletenler benzer gibi görünse de bazı durumlarda farklılık gösterir.
- Örneğin bir **FOB** (free on board) satış sözleşmesinde:
- **SATICI**, malların teslimini limanda yaparken ;
- **ALICI** gemi işletmesi ile sözleşmeyi yapar.
- Yani **SATICI** yükü gemiye “**YÜKLETEN**”
- tarafken,
- **ALICI** navlun ödemesini yapan ve yükü “**TAŞITAN**” taraftır.

•

• Bu nedenle Türk hukukunda

FOB sözleşmeler açısından satıcı yükleyen,
alıcı ise taşıtan olarak adlandırılır

•

(Erdem,1999).

•

- **CIF sözleşmelerde ise ;(cost,insurance,freight)** navlunu da satıcı yaptığından dolayı yükler ve taşır)

- **hem yükleten hem de taşıtan durumunda olan taraf satıcıdır** (Deveci, 2016).

- *****

- İşte bu noktada taşıtanlar ve yükletenler limanlardan (dolaylı ya da doğrudan) hizmet talebinde bulunurlar.
- **Görüldüğü gibi limanların ana müşterileri yükün alıcı ve satıcılarıdır.**
- Yükün alıcı ve satıcıları U.A. ticaret söz konusu olduğunda ihracatçı ve ithalatçı olarak anılır.

- **2-Donatanlar, Armatörler ve Gemi Kiracıları:**

- 2-Shipowners, Shipowners and Charterers

- **Armatör** gemi sahibidir.

- **DONATAN** ise **gemiği işleten** gerçek ya da tüzel kişi veya kişilerdir.

- **Gemi DONATANI, limanın doğrudan kullanıcısıdır.**

- Gemi yönetim işletmeleri donatan yetkisiyle bir geminin ticari faaliyette bulunabilmesi için tüm işlemleri yapan uzmanlaşmış bir kadroya sahiptir.

- **Bu noktada donatanlar önemli bir liman kullanıcısıdır.**

- Daha çok dökme yük piyasasında yer alan gemi kiracıları (charterers) ise genellikle ithalatçı ve ihracatçılardır.

- **3-Gemi Acenteleri: 3-Ship Agencies**
- Acenteler, gemilerin uğradıkları limanlarda, gemi ve yük ile ilgili süreçlerde **yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesini donatan adına gerçekleştiren, sözleşmelerle yetkilendirilmiş** araçlardır.
- Acenteler liman bölgelerinde **temsil ettikleri geminin tüm ihtiyaçlarını karşılar ve evrak işlerini takip eder.**

Limanlarda Yük ve Gemilere Hizmet Üreten Ticari İşletmeler

Commercial Enterprises Producing Services for Cargo and Ships in Ports

1- Terminal Operatörleri:1- Terminal Operators

Limanları işletirler ve liman kullanıcılarına hizmet verirler.

2- Yükleme/Boşaltma Yüklenicileri (Stevedore):

2- Loading/Unloading Contractors (Stevedore)

Terminal operatörleri, (kılavuzluk, römorkaj, palamar ve gemi bakım/onarım hizmetlerinde olduğu gibi) **yük elleçleme işlerini başka bir işletmeye** (belirli bir süre için) devredebilir.

Yükleme/boşaltma yüklenicileri olarak adlandırılan bu işletmeler liman sahası içinde yük elleçleme işlemlerini yürütürler .

3-Kılavuzluk, Römorkaj ve Palamar İşletmeleri:

3-Pilotage, Towage and Mooring Operations

- Limana gelen gemilere bir pilot vasıtasıyla kılavuzluk hizmeti vererek geminin emniyetli ve güvenli bir şekilde limana yanaşıp ayrılmasını sağlarlar.
- Bu işletmeler aynı zamanda ;
- geminin liman sahasında römorklar yardımıyla güvenli ve emniyetli bir şekilde rıhtıma yanaşma manevralarına destek veren,
- yanaşan geminin iskele ve rıhtımlara bağlanmasını sağlayan palamar işçilerini istihdam eden işletmelerdir.

Resim 1.9 Rihtıma Yanaştırılmış Bir Gemi

A Ship Docked at the Dock

Resim 1.9 Rihtıma Yanaştırılmış Bir Gemi

4-Lojistik Hizmet Sağlayıcıları:

4-Logistics Service Providers

- Liman bölgelerinde ya da liman hinterlandlarında yer alan bu işletmeler genellikle **taşıtanlar ve taşıyanlar arasında aracılık** yaparak belirli bir ücret karşılığında taşıtanlara lojistik hizmetler sunarlar (**Forverder işletmeler gibi**).

5- Gemi Tedarik İşletmeleri:

5- Ship Supply Businesses

Gemilere kumanya (yiyecek, içecek,gazete vb.) ve yedek parça tedarik eden işletmelerdir.

Dronlar ile tedarik deneme aşamasında olsa da **tedarik faaliyetleri** genellikle **gemi rıhtımdayken** gerçekleşir.

6- Gemi Yakıt İkmalcileri:

6- Ship Refuelers

Gemilere yakıt ve yağ tedarik eden işletmelerdir.

7- Kara Nakliyecileri:

7- Land Transporters

Yükün üretim noktasından limana ya da limandan nihai tüketim noktasına taşınmasında genellikle kara yolu nakliyecileri kullanılır.

Bu nedenle kara nakliyecileri liman bölgelerinde taşıtan ve yükletenlere hizmet sunarlar.

8-Gemi Gözetim İşletmeleri: 8-Ship Surveillance Enterprises

- Liman bölgelerinde;
- yükleme ve boşaltmalara nezaret eden,
- dökme yüklerde miktar hesaplaması yapan (draft sörvey),
- numune alma,
- sayım
- gibi hizmetler veren işletmelerdir.

- **Draft survey,**

- ithalat veya ihracatta,
- deniz taşıtları ile taşınan özellikle ticari malların yüklenmesinde ve/veya boşaltılmasında,
- suyun kaldırma kuvveti prensibinden yola çıkılarak,
- bir takım statik hesaplamalar yardımı ile
- söz konusu deniz taşıtının ağırlığını bulmak amacı ile **kullanılan**, birçok ülkenin gümrüğü tarafından kabul gören bir tartım metodudur.

-

-

- İşin ehli gözetim şirketlerinin personelleri (surveyor) ve/veya gemi personeli tarafından yapılır.
- Hata payı; %0,3'e kadar (kara kantarına kıyasla) hata payı kabul edilebilir bir miktardır.
- Uygun koşullarda, doğru evraklarla yapıldığı takdirde Kara kantarı ile benzer sonuçlar hesaplanabilmektedir.

9- Konteyner Tedarik İşletmeleri:

9- Container Supply Businesses

Özellikle yüklenen ve boşaltılan konteyner miktarları arasında dengesizlik olduğu durumlarda ortaya çıkan konteyner ihtiyacını gidermek için **konteyner gemi işletmelerine** (ya da **acentelerine**) **konteyner tedarik eden işletmelerdir.**

10-Gemi Bakım ve Onarım İşletmeleri:

10-Ship Maintenance and Repair Enterprises

Gemideki bir kusur ya da bakım ve onarım gerektiren (**tersane gerektirmeyen**) sorunları liman içinde gideren işletmelerdir.

- **Diğer İlgili Kurum ve Kuruluşlar:**

- **Other Relevant Institutions and Organizations**

- Limanlarda ana hizmet arzını yaratan ve talep eden kurum ve kuruluşlara ek olarak liman bölgelerinde genellikle kamu tarafından yetkilendirilen kurumsal denetim ve zorunlu hizmet kuruluşları da yer alır.
- **Bu kurum ve kuruluşlar aşağıdaki gibidir:**

- **Bu kurum ve kuruluşlar aşağıdaki gibidir:**
- **These institutions and organizations are as follows**
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, **Ministry of Transport and Infrastructure**
- Liman Başkanlığı, **Port Authority**
- Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, **General Directorate of Health for Borders and Coasts**
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, **Ministry of Food, Agriculture and Livestock**
- Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, **General Directorate of Coastal Safety**
- Sahil Güvenlik Komutanlığı. **Coast Guard Command**
- **Bundan başka liman bölgelerinde yapılan ticari işlemleri kolaylaştırıcı kurum ve kuruluşlar da yer alır.**
- **Bu kurumlar ise aşağıdaki gibidir:**
- **Brokerlik Firmaları** (Bir komisyon karşılığında yüke gemi, gemiye yük bulan aracılardır).
- **Bankalar** (Özellikle yatırım ya da satın alma finansmanı gibi mali konularda hizmet verirler).

- **Deniz Sigortacıları :Marine Insurers** (Yükleri, gemi teknesini ve gemi makinelerini sigortalarlar).
- **P&I Kulüpleri :P&I Clubs** (Tekne ve makine sigortalarının karşılamadığı zararları karşılarlar). Protection and Indemnity – Koruma ve Tazminat
- **Gemi Klas Kuruluşları: Ship Classification Societies** (Gemilerin kalite ve standartlarını denetleyen bağımsız işletmelerdir).
- **Sendikalar :Trade Unions** (Gemi adamları ve liman çalışanlarının haklarını korurlar).
- **Deniz Ticaret Odaları :Chambers of Shipping** (Denizcilik iş dalının gelişimini sağlar ve üyelerin çıkarlarını korurlar).
- **İK İşletmeleri** (Personel istihdamına aracı olurlar).

Yaşamla İlişkilendir

- Türkiye'deki limanlarda elleçlenen 2017 yılında toplam yük %9,5 oranında bir artışla 471 milyon tona ulaştı. Limanlarımızda en yoğun aylar 41 milyon tonun üzerinde yük hacmi ile Temmuz ve Ağustos ayları oldu. Sıvı dökme yükler 152 milyon ton ile en fazla işlem gören yükken, onu 128 milyon ton ile kuru dökme yükler takip etti.
- Kocaeli liman başkanlığı 73 milyon ton ile en fazla yük elleçlemesi yapılan başkanlık ve onu 70 milyon ton ile BOTAŞ, 55 milyon ton ile Aliğa izliyor.
- En fazla işlem hacmi olan ilk 10 liman başkanlığımızda Türkiye toplamının %82,7'si elleçlendi.
- En fazla gemiye hizmet veren liman başkanlığımız ise 10 binin üzerinde gemi sayısı ile yine Kocaeli.

İnternet kaynakları

- <http://www1.eurogate.de/en/About-us/Press/Press-release/Record-breaking-The-worlds-largest-container-ship-the-OOCL-HongKong-at-EUROGATE-Container-TerminalWilhelmshaven-on-her-maiden-voyage> Erişim tarihi: 07.11.2018 Esmer, S. (2018) Konteyner taşımacılığı ve limancılığının geleceği <http://www.7deniz.net/yazar-konteyner-tasimaciligi-velimanciliginin-gelecegi-66.html> Erişim tarihi: 07.11.2018 Ningbo Limanı <http://www.portnbzs.com.cn/English/portOverview> Erişim tarihi: 08.11.2018 Dr. Haluk Gökşen, En Basit Anlatımıyla 10 Soruda Endüstri 4.0 <https://www.linkedin.com/pulse/en-basitanlat%C4%B1m%C4%B1yla-10-soruda-end%C3%BCstri-40-dr-halukg%C3%B6k%C5%9Fen/> Erişim tarihi: 08.11.2018 Dr. Haluk Gökşen, Dijital Dönüşüm Çağı Başlıyor: Endüstri 4.0 <https://www.linkedin.com/pulse/dijitald%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCm-%C3%A7a%C4%9F%C4%B1-ba%C5%9Fl%C4%B1yor-end%C3%BCstri-40-dr-haluk-g%C3%B6k%C5%9Fen/?originalSubdomain=tr> Erişim tarihi: 08.11.2018 Wienberg, C. (2017) Maersk Says June Cyberattack Will Cost It up to \$300 Million. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-08-16/maersk-misses-estimates-cyberattack-set-to-hurt-third-quarter> Erişim tarihi: 08.11.2018 BSI (2016) the British Standards Institution report, <https://www.bsigroup.com/Documents/about-bsi/financial-performance/2016/BSI-Annual-reportand-financial-statements-2016.pdf> Erişim tarihi: 08.11.2018